

Vapautuvien asumisen tuen verkoston Yhteistyöpäivät Kotkassa 29.–30.II.2017

Kiitos osallistujille Kotkan VAT-verkoston yhteistyöpäivien onnistumisesta. Merikeskus Vellamon tiloissa kokoontui seminaaripäivänä 29.II. lähes 50 henkeä. Osallistujia tuli kunnan sosiaalitoimesta ja Rikosseuraamuslaitokselta sekä asumispalveluita tarjoavista järjestöistä. Lisäksi paikalla oli VAT-verkoston jäsenjärjestöjen väkeä ympäri Suomen.

Ke 29.II.2017 klo 9.00 – I6 Seminaari, Merikeskus Vellamo, Tornatorintie 99, Kotka

VAT-verkoston puheenjohtaja Markku Rautiainen esitteli VAT-verkoston toimintaa ja korosti, että asunnottomuus lisää uusintarikollisuuden riskiä ja aiheuttaa kunnille kuluja.

Hankepäällikkö Heidi Lind Rikosseuraamuslaitokselta (Rise) kertoi, että vankilasta vapautuvista vähintään 30 % ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaista n. 10 % on asunnottomia. Risen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn hankkeessa (2016-2019) on mm. järjestetty asumisen työpajoja ja edistetty asumisen puheeksi ottamista vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden kanssa. Risen tilastojen mukaan n. 20-30 henkeä vapautui asunnottomana Kotkaan v. 2016.

Aamupäivän aikana käsiteltiin paikallista tilannetta rikostaustaisten asumisessa. Satu Lampinen ja Tommi Heikkilä Kotkan kaupungin Miepä-keskuksesta kertoivat erityisryhmien asumisesta. Haasteina erityisryhmien asuttamisessa on mm. sopivien asuntojen puute, vuokratästit, velat tai muut asumisen ongelmat tai häiriöt ja menetetyt luottotiedot.

A-klinikkasäätiön Pirjo Kelkka esitteli tukiasuntotyön pitkää perinnettä Kotkassa ja Haminassa. Kotkassa on A-klinikkasäätiön asuntoja, Kotkan asunnoilta välivuokrattuja asuntoja ja Y-säätiön asuntoja. Asukasvalinta tapahtuu yhdessä kaupungin Miepä-keskuksen kanssa. Tukiasuntotyössä on nyt 76 asiakasta. Kotkan asuntojen kanssa yhteistyö sujuu nykyisin hyvin ja asunnon voi saada vuokravelasta huolimatta. Yhteistyötä tehdään vankiloiden kanssa jo vankeusaikana. A-klinikkasäätiön kuntoutumishoitoyksikköön tullaan koevapauteen, jonka jälkeen voi siirtyä tukiasuntoon.

Haminan sininauhan Satu Järvenpää esitteli työmuotoa, jossa etsitään asuntoja asunnottomille, puutteellisissa asumisololoissa eläville ja häätöuhan alaisille. Kotkan asuntojen kanssa yhteistyö on parantunut ja Kotkan asunnoillakin on nykyisin asumisneuvoja. Vuonna 2016 asutettiin 78 asukasta, pääosin yksityisasuntoihin. Alkuun tehdään usein määräaikainen vuokrasopimus. Monilla asiakkailla rikostaustaa ja yhteistyötä tehdään suoraan vankiloiden kanssa n. 2-3 asiakkaan kanssa vuodessa.

Iltapäivän minityöpajassa vedettiin yhteen päivän esitysten antia ja syntyi vilkasta keskustelua (ks. työpajan muistio viimeisellä sivulla).

Iltapäivällä teemana oli maahanmuutto ja asuminen. Anastasia Lapintie Kriminaalihuollon tukisäätiöstä kertoi karkotettavista rikoksentekeijöistä ja vaikeuksista palveluiden saannissa. Tuetulle asumiselle ei löydy maksajaa, kun vireillä on karkotusprosessi, joka voi kestää

pisimmillään vuoden. Määräaikaaiset maksusitoumukset tuettuun asumiseen ovat harvinaisia. Vaikka asiakkaalla on ollut maksusitoumus tukiasumiseen ennen karkotusasian vireille tuloa, lyhytkin tuomio johtaa helposti asunnottomuuteen. Kriisimajoitus jää silloin ainoaksi vaihtoehdoksi.

Iltapäivän päätti Naapurussovittelun keskuksen Hanna Vuorelan esitys. Naapurussovittelu on työkalu asumiseen liittyvien naapuri- ja taloyhtiöristiriitojen dialogiseen selvittämiseen. Monesti naapurikonfliktit koetaan monikulttuurisuuteen liittyviksi, vaikka ne eivät sitä yleensä pohjimmiltaan ole. Kulttuurit eivät riitele, vaan ihmiset. Sovittelu on dialogia, jossa ei haeta syyllisiä, vaan sovittelun osapuolet pyydetään samaan pöytään keskustelemaan. Tavoite on ymmärryksen lisääntyminen osapuolten välillä. Konfliktit yleensä kasvavat, jollei tilanteeseen puututa nopeasti.

To 30.II.2017 klo 8.45 – 15.00 Tutustumiskäynti ja verkoston työskentelyä

Aloitimme tutustumisella A-klinikkasäitiön kuntoutumishoitoyksikköön. Kävimme myös katkaisu- ja vieroitushoitoyksikössä (ml Vinkin toimipiste). Kuulimme kuntoutumishoitoyksikön toiminnasta ja päiväohjelmasta.

Lounaan jälkeen pohdittiin yhdessä seminaari päivän antia: mitä jäi käteen seminaaripäivästä, mitä opimme? Paikalliset olivat kokeneet hyväksi muihin alan toimijoihin tutustumisen kasvokkain. VAT-verkostolaiset saivat positiivisen kuvan Kotkan palveluista ja yhteistyökuvioista. Keskustelussa todettiin, että Kotkassa kannattaa pitää meteliä erityisryhmien ja rikostaustaisten asumisen ja muun tuen puolesta Sote-uudistuksen alla. Lähi-Tapiolan uusi huoneistoturvakuuutus toivottavasti jatkossa kannustaa yksityisiä vuokranantajia asuntojen vuokraamiseen erityisryhmille. Lisätietoa: <http://asuntoensin.fi/aineistopankki/riskivakuutus-hanke/>

Iltapäivän päätteeksi VAT-verkoston jäsenjärjestöt kokoontuivat keskustelemaan ja sopimaan verkoston ensi vuoden toiminnasta. Seuraavat vapautuvien asumisen yhteistyöpäivät pidetään II.-12.4. 2018 Joensuussa (teema: päihdekuntoutus, koevapaus ja kuntoutusjatkumot), Vaasassa 5.-6.9. 2018 ja Keravalla 28.-29.II. 2018.

Löydät seminaarin esitykset VAT-verkoston www-sivuilta:

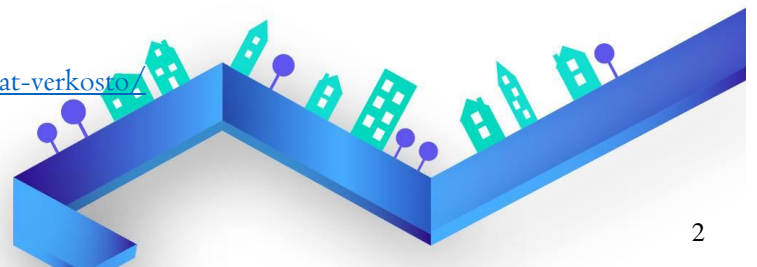
http://www.porttivapauteen.fi/ammattilaiset/verkostot/vapautuvien_asumisen_tuen_verkosto/verkostotapaamisten_materiaalit

Monipuolinen osallistujajoukko mahdollisti rakentavan keskustelun, kokemusten jakamisen ja yhdessä oppimisen. Kiitos kaikille! Jouluisin terveisin,

Anna Leppo
Projektikoordinaattori
Kriminaalihuollon tukisäätiö
VAT-verkoston sihteeri
anna.leppo@kriits.fi, p. 050 412 4022

Lisätietoa Vapautuvien asumisen tuen verkostosta:

<http://www.kriits.fi/fin/palvelut/tukiasumispalvelut/vat-verkosto/>

29.11.2017: Vapautuvien asumisen tuen -verkoston seminaari

Minityöpajan yhteenvetoa: Rikosseuraamustaustaisten asuminen Kotkassa

1) Onnistumiset

- Yksityisiltä on saatu hyvin vuokra-asuntoja asunnottomille (Haminan Sininauha ry, Etsivä) → tärkeää ylläpitää tätä jatkossa
- Eri toimijoiden yhteistyö toimii?
- Sininauhan Etsivä-toiminta siirretty kaupungin sosiaalitoimen tiloihin → tiivistää yhteistyötä, tehtävänjako selkeä, järjestötoimijaan luotetaan
- Vankiloille on tärkeää, että löytyy palveluita mihin ohjata asiakkaita (Sininauhan Etsivä-toiminta, A-klinikkasäätiön tukiasuminen, Miepä)
- Yhteistyö Kotkan asuntojen ja siellä aloitetun asumisneuvonnan kanssa on helpottanut asuntojen saamista ja koetaan hyödylliseksi
- Sosiaalitoimen aikuissosiaalityön ja Miepä-keskuksen yhteistyö toimii, tehdään tarvittaessa yhteisiä kotikäyntejä
- Innostuneita työntekijöitä
- A-klinikkasäätiön pitkä osaaminen tukiasumisessa. Kaikki asiakkaat otetaan arvottomatta tuen piiriin, pyritään pitkäkestoiseen tukeen. Ei vaatimusta päihteettömyydestä asumisen alkaessa.
- Poluttaminen onnistuu? Vai putoaako asiakkaita palveluista nivelkohdissa?
- Miepälle/sosiaalitoimelle tulee vankilasta yhteydenotot asunnottomana vapautuvista riittävän hyvissä ajoin
- Poste restante -osoite riittää kuntalaisuuden saamiseen → edistää vapautuvien asumisen järjestymistä

2) Vaikeudet/haasteet

- **PIENTEN ASUNTOJEN PUUTE!**
- **KUNNASTA PUUTTUU MATALAN KYNNYKSEN ASUINYKSIKKÖ (vain selviämisasema).** Kunnassa ei ole lainkaan esim. asunto ensin -periaatteen mukaista asumisvaihtoehtoa
- Ongelmia tietojen vaihdossa eri toimijoiden välillä uuden asiakkaan kanssa tai ennaltaehkäisevässä työssä
- Tietääkö johto miten asumisen tukityötä käytännössä tehdään? Miten hyvä yhteistyö saadaan säilymään sote-uudistuksessa?
- Saako A-klinikkasäätiö jatkossa asiakkaiden pitkäkestoisen tuen tarpeisiin vastaavat maksusitoumukset kunnalta (Miepä) asumisen tukeen? Alkuun kartoitusjakso ja 3 kk maksusitoumus tukeen.
- Asunnon säilyminen lyhyen vankeustuomion aikana: kaupunki ei maksa tukea tuomion aikana
- Vertaistoiminnalle olisi lisää tilausta, ja vertaisille tarvitaan riittävä ammatillinen tuki. Muutenkin tarvittaisiin lisää mielekästä päivätoimintaa, erityisesti nuorille.

3) Tulevaisuuden näkymät ja visiot: mitä palveluja, yhteistyötä tms. vielä tarvittaisiin?

- Pieniä vuokra-asuntoja lisää - mistä?
- Lyhytaikaista asumista pitäisi olla matalalla kynnyksellä ja nopeasti tarjolla (muillekin kuin päihde- ja mielenterveysongelmallisille) esim. nuorille
- Hyvien yhteistyömallien säilyttäminen jatkossa
- Mistä apu tietojen vaihdon sujuvoittamiseen eri toimijoiden kesken?
- Toimeentulotuki oleskelupaikkakunnan mukaan; muu on asumisperustaista --> kuntien päästävä yhteisymmärrykseen